

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av arbetarskyddslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av arbetarskyddslagen (RP 306/2022 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Jenny Rintala, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringssekreterare Noora Pajukoski, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Katariina Jämsén, arbets- och näringsministeriet
- direktör Tommi Alanko, Arbetshälsainstitutet
- kund- och utvecklingschef Jarna Savolainen, Arbetarskyddscentralen rf
- arbetsmiljö- och jämställdhetsexpert Anne Mironen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- sakkunnig i arbetslivsfrågor Erkki Auvinen, STTK rf
- jämställdhets- och arbetsmiljöchef Lotta Savinko, Akava ry
- expert Suvi Lahti-Leeve, Finlands näringsliv rf
- expert Albert Mäkelä, Företagarna i Finland rf
- expert i utvecklingen av arbetslivet Marjaana Walldén, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Regionförvaltningsverket i Södra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i arbetarskyddslagen. Arbetsgivarens allmänna omsorgsplikt ska preciseras genom att det föreskrivs en skyldighet för arbetsgivaren att särskilt beakta att arbetstagarens personliga förutsättningar kan kräva individuella arbetarskyddsåtgärder för att trygga arbetstagarens säkerhet och hälsa. Arbetsgivarens skyldighet att ge akt ska utökas till att omfatta arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. Bestämmelsen om utredning och bedömning av riskerna i arbetet preciseras så att arbetstagarnas åldrande ska tas i beaktande vid bedömningen av ris-

Betänkande AjUB 21/2022 rd

ker. Skyldigheten att bedöma risker preciseras också genom bestämmelser om att både de fysiska och de psykosociala belastningsfaktorerna i arbetet ska beaktas. Dessutom ska arbetsgivaren åläggas en skyldighet att vid undervisning och handledning beakta arbetstagarens personliga förutsättningar.

Det föreslås att arbetarskyddslagen också preciseras så att det i bestämmelsen om arbete som medför särskild fara utöver gravida arbetstagare även ska nämnas arbetstagare som nyligen fött barn och arbetstagare som ammar. Till bestämmelsen om arbete som medför särskild fara ska dessutom fogas ett nytt bemyndigande att utfärda förordning.

Propositionen hänför sig till det i regeringsprogrammet för regeringen Marin inskrivna målet att stärka den offentliga ekonomin genom att öka sysselsättningen, ett mål som förutsätter ökad närvaro på arbetsmarknaden och ett längre arbetsliv för de äldre åldersklasserna. Det huvudsakliga syftet med propositionen är att främja möjligheterna för dem som fyllt 55 år att orka i arbetslivet och minska tidigt utträde ur arbetslivet.

Lagen avses träda i kraft den 1 juni 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionen om ändring av arbetarskyddslagen hänför sig till målet att stärka de offentliga finanserna genom att höja sysselsättningsgraden, vilket ingår i regeringsprogrammet för regeringen Marin. Att höja sysselsättningsgraden förutsätter att partiellt arbetsföra, svårssysselsatta, unga, äldre och personer med invandrarbakgrund deltar på arbetsmarknaden i större utsträckning.

Det huvudsakliga syftet med den aktuella propositionen är att främja möjligheterna för dem som fyllt 55 år att orka i arbetslivet och minska tidigt utträde ur arbetslivet. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker därför lagförslaget utan ändringar.

I propositionen föreslås det att 8 § i arbetarskyddslagen förtydligas så att arbetsgivaren i fortsättningen särskilt ska beakta de individuella arbetarskyddsåtgärder som arbetstagarens situation kräver för att trygga arbetstagarens säkerhet och hälsa. Dessutom föreslås det i propositionen att arbetsgivarens skyldighet att ge akt preciseras så att arbetsgivaren utöver arbetsmiljön, arbetsklimatet och säkerheten hos arbetssätten även ska ge akt på arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet.

I propositionen föreslås det att 10 § i arbetarskyddslagen, som gäller utredning och bedömning av riskerna i arbetet, ändras så att *åldrandet* fogas till bestämmelsen som en del av utredningen och bedömningen av riskerna i arbetet. Den föreslagna ändringen betonar vikten av att identifiera risker och olägenheter i anslutning till åldrandet för att förbättra arbetstagarnas arbetsförhållanden. Arbetstagarens personliga förutsättningar ska beaktas också när arbetstagaren ges undervisning och handledning (14 §).

Betänkande AjUB 21/2022 rd

I propositionen föreslås det också att arbetsgivarens skyldighet att utöver de fysiska belastningsfaktorer i arbetet beakta belastningsfaktorer i anslutning till arbetets innehåll, organiseringen av arbetet och arbetsgemenskapens sociala funktion. Det finns enligt propositionen starka forskningsbaserade bevis för att psykosocial belastning är skadlig för hälsan, och det har också konstaterats att den är en av de stora utmaningarna i arbetslivet. Utskottet anser att det är viktigt att precisera de psykosociala belastningsfaktorer. Utskottet anser att bestämmelserna om psykosocial belastning behöver vidareutvecklas.

Även om propositionens syfte är att främja i synnerhet en förlängning av tiden i arbetslivet för personer som fyllt 55 år, gäller de föreslagna ändringarna jämlikt alla arbetstagare vars situation förutsätter individuella arbetarskyddsåtgärder. Utskottet anser att detta är viktigt, eftersom arbetarskyddet och arbetshälsan måste tryggas under hela tiden i arbetslivet.

Utskottet fäster slutligen uppmärksamhet vid säkerheten och hälsan vid distansarbete. Arbetsgivarens skyldighet att se till att arbetet utförs under trygga och sunda förhållanden gäller alla arbetsställen, även distansarbete. Bedömning av risker och olägenheter är en väsentlig del av denna omsorgsplikt. Utskottet anser det vara viktigt att också utmaningarna inom arbetarskyddet vid distansarbete utreds och beaktas när arbetarskyddet utvecklas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 306/2022 rd utan ändringar.

Helsingfors 19.1.2023

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Atte Kaleva saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Niina Malm sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Sofia Virta gröna.

Betänkande AjUB 21/2022 rd

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.